

Ліна Костенко: життя у слові (90 років від дня народження)

Одним із яскравих представників сучасної поезії, яка дозволяє нам відчутти гігантську енергетику слова, проїнятися щирістю, закликом до свободи є неординарна, самобутня і справедлива поетеса, яка ніколи і нікого не боялась, а завжди йшла і продовжує йти своїм неповторним шляхом – Ліна Василівна Костенко (19.03.1930).

Народилася на Київщині, в невеличкому місті Ржищів у родині вчителів. За першою освітою вона педагог. Другу вищу здобувала у Московському літературному інституті. Її життя складалося так, що їй доводилося не раз показувати свою незламність, незалежність і відданість правді. Дебютувала у плеяді поетів-шістдесятників збірками «Проміння землі» (1957) та «Вітрила» (1958), що викликали значний читацький інтерес. Книжка «Мандрівки серця» (1961) поставила ім'я поетеси у ряд найяскравіших майстрів української поезії.

У часи радянського режиму її талановиті безкомпромісні твори стали об'єктом заборони та переслідувань на багато років. Та саме в ті роки поетеса невтомно працює, зокрема і над своїм найвідомішим на сьогодні твором – романом у віршах «Маруся Чурай», який був виданий у 1987 р. За цей роман поетеса удостоєна Шевченківської премії. Брала активну участь у дисидентському русі, за що була надовго виключена з літературного процесу. У 1963 році зняли з друку її книжку віршів «Зоряний інтеграл», а книжку «Княжа гора» зняли з верстки.

Ліна Костенко – беззаперечний моральний авторитет для багатьох українців, адже за свій вік не заплямувала себе компромісами з жодною владою. У неї завжди вистачало сміливості дивитися правді в очі й казати категоричне «ні» підлості, брехні, зрадництву. Її поезія – це позиція, вчинок. Костенко підписувала в 1965 році лист-протест проти арештів української інтелігенції. У 1966 році під час львівського судилища над братами Горинями кинула їм квіти. Згодом написала лист на захист В'ячеслава Чорновола у відповідь на наклеп на нього в газеті «Літературна Україна» й робила безліч інших вчинків, які засвідчували її активну громадянську позицію. Після цього вона майже десять років писала «в шухляду», розплачуючись за власну принциповість. Тодішня влада, зрозумівши, що її «не приручити», позбавила права друкувати власні твори, що для поета – майже смерть. Але вона вистояла. Книги Ліни Костенко «Над берегами вічної ріки» (1977), «Маруся Чурай» (1979), «Неповторність» (1980), «Сад нетанучих скульптур» (1987), «Вибране» (1989), «Берестечко» (1999, 2010) стали вершинними явищами сучасної української поезії. Перу поетеси належать також збірка віршів для дітей «Бузиновий цар» (1987), сценарій фільму «Чорнобиль. Тризна» (1993), переклади з польської та інших мов,

низка літературознавчих розвідок, що є високими взірцями української критичної думки.

У 2010 р., після фактично двадцятирічної перерви, письменниця презентувала своїм читачам і шанувальникам прозову книжку «Записки українського самашедшого». У 2011 р. побачила світ нова книга Л. Костенко «Мадонна Перехресть», до якої увійшли нові, а також раніше не друковані поезії різних років. Попри велику популярність, поетеса не любить надмірної уваги до себе. У 2005 р. вона навіть відмовилася від звання Героя України, заявивши: «Політичної біжутерії не ношу». Понад 17 років тому вийшла зі Спілки письменників України, аргументуючи, що просто робить свою справу, адже поклик письменника – писати.

Ліна Костенко – почесний професор Києво-Могилянської академії, почесний доктор Львівського та Чернівецького університетів, лауреат Шевченківської премії та премій Фондації Антоновичів (США), імені Петрарки (Італія), імені Олени Теліги. Її твори перекладено багатьма європейськими мовами.

